

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Cap. II. De vita & institutione ac victu Juliani; & quomodo ad Imperium
pervenerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

maxima Persis subiceretur. Verum hæc A
quidem à nobis ita dicta sint, ne præter-
missa esse videantur: singuli vero de iis
statuant, prout voluerint.

πλείστον αὐτῆς, κινδυνεύσαι ὑπὸ πέρσων γε-
νέας ἀλλὰ ταῦτα μὴν, ἵνα μὴ ἀπολαίω-
φθαι δόξῃ, ἅδε εἰρήδω ἡμῶν, κ' ὅπη ἐκασ-
βέλε), ταῦθ' ἡγήσῃω.

CAP. II.

De vita & institutione ac victu Juliani, &
quomodo ad Imperium pervenerint.

POST obitum autem Constantii, per-
secutionem metus Ecclesiam inva-
sit. Malique expectationem gravio-
rem ipso malo faciebat Christianis, & longin-
quitas temporis elapsi, quæ ipsis oblivio-
nem ac desuetudinem hujusmodi peri-
culorum attulerat; & vetustorum cru-
ciatum recordatio, & odium Principis
in ipsorum religionem. Etenim statim
ab initio fidem Christi adeo impudenter
abnegasse fertur, ut sacrificiis quibus-
dam atque invocationibus quas Græci
depulsorias vocant, & victimarum
sanguine, baptismum Christianorum e-
luerit, sacramentis Ecclesiæ renuntians:
atque ex eo tempore haruspicinâ, & vi-
ctimis, & cæteris Gentilium ritibus, tum
privatim, tum publice usus sit. Quodam
igitur tempore cum exta inspiceret,
ajunt signum crucis ei in extis apparuisse
coronâ circumdatum. Et reliquos qui-
dem divinationis illius conscios ac parti-
cipes, metu percussos esse, quippe qui
religionis nostræ vim, & manuram in
perpetuum doctrinam ex eo conjice-
rent. Corona siquidem quâ crux erat
circundata, signum est victoriæ: &
undequaque exordium sumens, at-
que in se desinens, ambitu circuli nus-
quam terminatur. Verum doctor hujus
scientiæ, Imperatorem bono animo esse
jussit. Extâ enim fausta & ex animi sen-
tentia ipsis apparere, quippe quæ Sym-
bolum religionis Christianorum undi-
que concluderent, atque in angustum
coarctarent; ita ut nec dilatari, nec libere
quo vellet evagari posset, utpote ambitu
circuli circumscripta. Audivi præterea,
cum aliquando in illustrissimum quod-
dam ac religiosum adytum descendisse,
initiationis cujusdam, aut certe oraculi
consultendi causâ. Cumque repente
spectra, quæ machinationibus quibus-
dam & magicis præstigiis in ejusmodi
locis apparere solent, ei objecta essent,
præ terrore ac metu, oblitus eorum

Κεφ. β'.

Περὶ βίης & ἀγωγῆς κ' ἡθῶν τῆς εἰς τὴν βασιλείαν
παρέδωκε Ἰουλιανῷ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ὁ τελευτήσας, εἰς τὴν
διαγωγὴν ἢ ἐκκλησίαν καθίστατο καὶ φε-
ραλίερον τῆς παλαιᾶς τῆν προσηγορίαν
ἐποιεῖτο τοῖς χριστιανοῖς, ὅτε δια μέσου πολλῶν
χρῶν, ἀπέβη αὐτὸς κατὰ τὴν ἐπι-
των κινδύνων, κ' τῶν πάλαι πηλασῶν ἠαυ-
μνησι, κ' τὸ τῆς κελύβης ἀπὸ τοῦ δόγμα-
τος λέγει) γὰρ ἐνδύς ἀφανῶς ἔτος ἀνα-
δὴν ἀπαρήσατο τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, καὶ
δυσίαις ποὶ καὶ Ἰησοῦσιν, ἀεὶ δὲ πο-
παῖες Ἕλληνας καλεῖται, κ' αἰμαλὶ σφαγῶν
τὴν καθ' ἡμᾶς βλάβισιν δὲ πηλασῶν, τῆς με-
σει τ' ἐκκλησίας δὲ πηλασῶν καὶ τῶν
ἐκείνης, ἰδία τὴν δημοσίαν ἐπιόμοισ, κ' ἰσχυρῶν,
κ' τοῖς ὅσα θέμις ἐστὶν Ἕλλησι, χρεῖσται ποτε γὰρ
αὐτῶν θεομῶν, λόγῳ ἀναδειχθῆναι σω-
σημῆιον ἐν τοῖς ἀπλάγχθοις σεφάνῳ κινδύ-
μενον καὶ ὅδῳ μὲν ἀλλῶς κοινωνῶν τῆς μα-
τείας εἰς δέῳ ἐμβαλεῖν, συμβαλλοῦσιν ἐ-
τελθεν τὴν μὲν ταῦτα τ' ἀρησκείας ἰσχυρῶν, κ' τὴν
δόγματι τὸ αἰδῶν καθόπι ὁ σεφάσι τ' ἐ-
πέκλει ηπιό, νίκης τὴν σημαλῶν ἐστὶ τὴν πε-
δα Ἰ κύκλε, πάνθεν δεχόμενον, κ' εἰς ἐπι-
τόν λήγων, ἐδαμῆ πεκαῖσται ὅ γε μὴν δεχ-
γὸς τ' ἀπὸ ταῦτα διαγνώσεως, θαρρῆν ἐπι-
λυσεν, ὡς αἰσίαν κ' γνώμην αὐτοῖς τῶν σφα-
γῶν ἀναδεικνυμένων, κ' ἀπὸ κελύβης τῆς
δόγματι σύμφορον, κ' εἰς ταῦτον συμπα-
των, ὡς ἐμὴ πηλασῶν, καὶ ἀδελφῶν χωρεῖν ἐ-
ἐς βέλε), ὅσον ἔχοντα τὴν τῆς κύκλε πηλασῶν
φῆν ἐπιυθόμενον ὅ ὡς τῶν ἐπισημοτάτων
φοβερῶν ἀδύτων εἰς πηλασῶν, τελεῖται τῶν
νὸς ἢ μαλῆίας χάριν Ἰσραήλ τῶν πηλασῶν
βαλλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τέτοις μεμνημένων
μείων, κ' γοησίαις ἀδελφαινομένων φη-
μάτων, ὑπὸ φόρῳ καὶ δέος τῶν παρῶν
ἐπι-
ἐπι-

Ἰουλιανὸς μὲν ὁ ψὲ γδ τῆς ἡλικίας ἐπιτο-
 αὐτῷ ἦλθε τὴν μάθησιν ἔλαθεν δὲ πρὸ τῆς
 ἡλικίας συνηθείας, οἷά γε χριστιανὸς ἐν δόξοις
 καὶ δυνάμει ἀειληφθεὶς, τῷ συμβόλῳ τῆς χρι-
 στιανικῆς ἀσκητικῆς ἐπιτοῦ αὐτῆς τε φρεσὶ
 τὰ φάσματ' ἐγχεῖτο, καὶ τὸ σπαραζόμενον
 ἐμπεπόδιστο δόξοι μὲν ὅτι πρὸς τὴν οὐ-
 σαγωγὴν, ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ αἴτιον τῆς φυγῆς τῶν
 δαιμονίων, ἀγὼ τὸ γεγονός δόξα καλεῖσθαι, καὶ
 αἰδοῦναι ἐναί, καὶ μὴ ἐν περὶ αὐτῆς ἐπινοῆσαι χρι-
 στιανικὸν ἀσκητικὸν ἀσκητικὸν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τε-
 λέω αὐτὸν ἦτορ ἐμετρίως ὅτι ἐλύπει σὺν χρι-
 στιανῶν καὶ ἀειδέει ἐποίησεν, ἢ περὶ ταῦτα σπα-
 ραζὴ τῆς βασιλείας, καὶ μάστιγα ὅτι χριστιανὸς
 ἦν πρὸς τὴν εὐλαδίαν γὰρ περὶ τὴν ἰσοκρίαν
 παύσαν ἠρόμενος, ἐκ νέου ἐμνήθη καὶ τὸν
 ζῆλον τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰς ἱεραίας γρα-
 φὰς ἐπαυδῶν, καὶ ὑπὸ ἐπισκόποις καὶ ἐκκλη-
 σιαστικοῖς ἀνδράσιν ἐτραφῆ γέγονε γὰρ αὐτῷ
 καὶ γὰρ πατρὸς καὶ ἀνδρῶν, ὁμοπατρὸς
 ἀδελφῶν καὶ πάντων τῆς βασιλείας αὐτῆς, καὶ
 δαλματίας ἐπαῖς ὁμώνυμο καὶ σαρδαν-
 αειχθῆς, ἀνηρέθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν μὴ τὴν
 καὶ ἀνὰ τὴν τελευτὴν ὄρφανοί ὅτι πατὴρ γε-
 ννημένοι ἐσάντο τότε, δαλματῶ σωμαπο-
 λῆδ' ἐκιδυῶν δὲ δειλῶ ὅτι τῆς ἐπιβελῆς
 γὰρ ἄλλον μὴν, ὅτι νοσῶν ἔτυχε, ἐδὸν ἐπω-
 ῶματὸς τεθνήκευ πρὸς ἐδοκίμη ἰκλιανὸν
 ὅτι νέος ἔτι γὰρ ὄγδοον ἡλικίας ἦτορ ἔ-
 σκετο ὅτι ὅτι ἀδελφῶν διασωθέντες, πρὸς ἀχθη-
 σαι ἐν καππαδοκίᾳ διατέθειται ἐν μακί-
 λῳ χωρίῳ ὅτι τὸ βασιλικὸν πρὸς τὰ δό-
 ξοι ὅτι, σὺν δὲ πολλῶν τῆς καισαρέων πό-
 λεως, μεγαλοπρεπῆ τε βασιλεία ἔχον,
 καὶ λυτὰ καὶ κήπας, ἐπηγάς ἀεινάς
 εὐδα δὲ θεραπείας καὶ ἀγωγῆς βασιλικῆς
 ἔχοντο, καὶ μαθήμασι καὶ γυμνασίοις
 τῶν καθ' ἡλικίαν ἐχρῶντο, καὶ λόγων δι-
 δασκάλους, ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τῶν ἀγίων
 γραφῶν ὡς καὶ κλήρω ἐγκαταλεγεῖναι,
 καὶ ὑποαγινώσκον τὰ λαφὰς ἐκκλη-
 σιαστικὰς βίβλους ἐμὴν ἀλλὰ καὶ διὰ
 τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἔργων, τῷ εὐσεβείαν ἐπε-
 δεκτικῶς περὶ πολλὰ ποιεῖται σὺν ἱερέας,
 καὶ τὰς ἀλλὰ ἀγαθὰς, καὶ περὶ δόγμα σπα-
 ραζῆς, τοῖς τε ἐκκλησιαστικῶν οἰκίαις ἀμύζοντες,

A quæ gerebantur: jam enim adultâ aeta-
 te ad eam disciplinam se transfulerat:
 ex pristina consuetudine, utpote
 Christianus, in gravissimo discrimine
 constitutus, imprudens signo crucis
 seipsum consignavit. Statimque spe-
 ctra evanuerunt, & id quod perficere vo-
 lebant impeditum est. Sacrorum autem
 Antistes ea re perturbatus, postquam
 didicit quam ob causam demones aufu-
 gissent, piaculum esse dixit id quod ab
 Imperatore factum erat: hortatusque
 ut forti animo esset, nec Christianum
 quidquam aut ageret aut cogitaret, cum
 B rursus ad peragendum sacrum deduxit.
 Porro Christianis non mediocrem do-
 lorem ac metum incutiebat, studium
 Principis erga hujusmodi superstitionem,
 ac præcipue quod Christianus
 ante exstitisset. Nam cum parentibus
 Christianæ religioni addictissimis ortus
 esset, à puero juxta Ecclesiæ ritum ini-
 tiatus & sacris literis institutus; sub
 Episcopis denique & Ecclesiasticis viris
 educatus fuerat. Ipsi enim & Gallo pater
 fuit Constantius, Germanus frater
 Constantini Imperatoris, atque Dal-
 matii: cujus Filius eodem nomine
 C nuncupatus Dalmatius, cum Cæsar re-
 nuntiatus fuisset, post obitum Constan-
 tini à militibus est interfectus. Quo qui-
 dem tempore ipsi quoque patre orbat,
 parum absuit quin perirent unâ cum
 Dalmatio. Sed Gallum quidem peri-
 culo exemit morbus quo tum labora-
 bat, & quo propediem moriturus pu-
 tabatur: Julianum vero ætas tenera.
 Octavum enim ætatis annum nondum
 exegerat. Ita præter omnium spem
 atque opinionem servati, in Cappa-
 docia degere jussi sunt in Macello.
 Villahæc est publica, ad Argæum mon-
 tem sita, haud procul ab urbe Cæsa-
 rea, quæ & magnificum habet pa-
 latium, & lavacra & hortos & fon-
 tes perpetuos. Illic ambo regali cultu
 educati sunt atque instituti: ibi discipli-
 nis & exercitationibus, ipsorum ætati
 convenientibus imbuti: ibi denique
 ab humaniorum artium magistris, &
 à doctoribus sacrarum literarum ita
 sunt eruditi, ut in clerum ascriberen-
 tur, & Ecclesiasticos libros populo
 prælegerent. Moribus quoque &
 factis pietatem præ se ferebant: quippe
 qui tum sacerdotes, tum reli-
 quos viros bonos & Christianæ do-
 ctrinæ Studiosos, plurimi facerent;
 Ffff

Ecclesias crebro adirent, & Martyrum A
 sepulcra competenti honore venerarentur. Eo igitur tempore, ajunt illos
 sepulcrum Mamae Martyris amplissi-
 ma basilicâ circumdare studentes,
 opus inter se partitos esse. Dumque
 alter alterum magnificentia & cultu
 superare contenderet, rem admirabi-
 lem prorsusque incredibilem accidisse,
 nisi multi nostra adhuc ætate superes-
 sent, qui rem ipsam ab illis qui eam vi-
 derant, acceperunt. Nam pars qui-
 dem operis quæ Gallo obvenerat, attol-
 lebatur, & ex animi procedebat ten-
 tentia. Ex operibus autem Juliani B
 alia corruiebant; alia ex fundamentis
 sursum propellebantur; alia ne solo
 quidem coherere ab initio sustinebant,
 non secus ac si contraria quadam vi de-
 orum obfistente retruderentur. Et om-
 nibus quidē ea res prodigio similis visa
 est. Multi vero, quid portenderet, ex
 eventu judicaverunt. Sed nonnulli
 ex eo conjecturam cæperunt, illum
 haudquaquam sincero animo erga re-
 ligionem esse, verum præ metu Princi-
 pis qui tum temporis Christianus esset,
 pietatem fingere; parum tutum esse exi-
 stimantem, sententiam suam in apertum
 proferre. Porro paternam religionem
 prodidisse dicitur, vatum familiaritate
 & colloquiis primùm inductus. Nam
 aliquanto post ita Constantii placatâ,
 Gallus quidem in Asiam profectus,
 Ephesi mansit: quo in loco majorem
 partem rei familiaris sitam habebat.
 Julianus vero Constantinopolim rever-
 sus, magistrorum qui illic erant audi-
 toria frequentavit. Qui cum egregia
 indole præditus esset, & in disciplinis
 magnos progressus faceret, haudqua-
 quam in obscuro delituit. Privato
 enim habitu in publicum procedens,
 cum plurimis familiariter versabatur.
 Sed quoniam ut in populi multitudine
 & in regia civitate fieri solet, tanquam
 frater patruelis Imperatoris, & rebus
 gerendis idoneus, brevi ad Imperium
 perventurus sperabatur; multique hu-
 jusmodi sermones de illo passim spar-
 gebantur, jussus est Nicomedie dege-
 re. Illic Maximus Ephesius Philoso-
 phus ei occurrens, & Philosophiam
 eum docuit, & odium religionis Chri-
 stianæ: atque ut vates, ei affirmavit ve-
 rum esse quod de illo vulgi sermoni-
 bus ferebatur. Ille, ut plerumque eve-
 nire solet hominibus qui imminentium

και ταῖς θεοσηκασαῖς πμαῖς τὰς τῆν μα-
 τῦρων θῆκας γεραίεργίης τῶνκαύτα γα
 φασὶν ἀνίε, ἀπεδὰζοιλας μέγισα ἀεδα-
 βεῖν οἰωτὸν τὰφον μάμα δ μαξίμω, ἐν
 ἀμφοτέρω μείσαι τὸ ἔργον ἀμνημονε
 ὃ ἐκατέρω Φιλοθμία και πηη ὑπερδω-
 λεαδ τὸν ἕτερον, ἀδωδὸζον συμπε-
 και παντελῶς ἀπισον, εἰ μὴ πολλοὶ τῆ
 ἀκηκοῦτων ἀδὰ τὸν θεθαμείων μείρη
 εἰς ἡμᾶς ἀεψσαν τὸ μὴν γδ γάλλω μείρη
 ἐπεδίδε, και κτ γνώμω ἀεσυχημὲ τῶν
 ὃ ἰελλιανῶ ποιημάτων, τὰ μὴν, ὑπερδω-
 τὰ ὃ, ἐκ τῆς γῆς ἀνεδίδωτο τὰ ὃ, ἀδωδω-
 σινάπιδωμ πρὸς τὸ ἔδαφω. ὅσα πη-
 χεῖω, οἷα γε δὲ ἀνιτύπε και βιαία πη-
 δυνάμειωσ κατάθεν ἀνταθέσης ἀνακα-
 μβρα πάσῃ ὃ εἰκότως τερέσπον ἔδωκε τῆ
 πρῶτα. ὅ τοῖς μὴν πολλοῖς, τῆ δωδω-
 σει ἐκείνη οἰ ὃ, δὲ ἐκείνη σινάπιδωμ
 μὴ ὑγιῶς ἔχεν τὸν ἀνδρα ἀεὶ τῆ δω-
 σκίαν, ἀλλ' εὐσεβεῖν πλάπιδωμ, χεσπω-
 οἷα τὸν τότε κραλῖντα ὑποκεινομῶμ
 και εἰς τὸ ἀεφφανῆς δὲ γάγεν τῶν γνώμω
 ὅσα ἀσφαλῆς ἡ γερῶν ἀεψδωκε δὲ, ἐν
 λέγειω, τὴν πατερώων θρησκίαν, σινάπιδωμ
 μάνηων ὑπαχθεῖς τὰ πρῶτα μὴ χεσπω-
 γάε πηα πωσαμῆρη κωνστανίης τῆς ἀεψῆ
 γάλλω μὴ εἰς τὴν ἀσίαν ἔλθω, ἐν ἔφω-
 δὲ ἔπεβεν, ἔβα δὴ τὰ πλείω τῆς ἑστίας ἐγρη-
 ἰκλιανὸς δὲ, εἰς κωνσταντινέπολη ἐπανῆ-
 δων, τοῖς ἐκείνη δὲ δασκάλωις ἐφωτα Φω-
 σεωσ ὃ δ' εὐχων, και τοῖς μαθημασι πρῶ-
 δὲ πρῶτος, ὅσα ἐλάνθανε ἐν ἰδωτε ὃ
 χήμαλιτᾶς ἀεψδωκε ποιέμῶμ, πολλοὶ
 σινάπιδωμ ἐπεὶ δὲ οἷα φιλέ, ἐν οἷμω
 ὃ βασιλιεσῆ πόλει, ἀδελφωσ και
 κρατῆντω, και πρῶτα μάλω διοικῆω και
 εἶναι φανώμῶμ, ἀεψδωκε τὸ βασιλιεσῆ
 και πολλοὶ ἀεὶ αὐτῆ τοῖστω ἐμπερῆ-
 γω, ἀεψσετάχθη ἐν νικουμῆεἰα διαγ-
 ἐνταῦθα ἀεψδωκε αὐτῶ μαξίμω ὃ ἐ-
 σιω Φιλόσοφος, φιλοσόφω ἀπὸ λῶγων
 θρησκίης ἐγρηέτ, και μίσησ τῆς χεσπω-
 θρησκίης. οἷα μάνησ, ἀληθῆσ εἶναι ἡ
 εἰζετο τὸ πῆ ἀπὸ θρησκίημῶμ ὃ δὲ, τῶ
 δὴ τὸ πολλοῖς συμβαῖον, ἐν ὑποοἰα ἀεψδω-
 κων.

πραγμάτων ταλαιπωρήσθαι, βεβηλω-
 θης αἰτίαις ἐλπῖσι, φίλον ἔχει τὸν μάξιμον
 τῷ βασιλεῖ δὲ τέτων μισυθέντων, δει-
 στας ἐν χερσὶ ἐκείνου, καὶ τὸν μοναχικὸν
 ἐπιλάθεις βίον· λάθρα ἢ τῆς ἐτέρας εἰ-
 χροτο ἰρησκευίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀνδρες ἦδη
 παρῆι, ἐτοιμότερον ἠπήχηθη, καὶ ἐπισηῖτο
 περὶ τὰδε· θαυμάζων τε εἴ τίς ἐστὶ τέχνη
 παροσημαίνουσα τὸ μέλλον, καὶ ἀναγκασίαν
 ἠγγελησθῆναι ταύτης μάθησιν, ὧν μὴ δὲ
 χριστιανοῖς, εἰς πείρωσιν παρήχθη· καὶ τὸ
 εἰς ἐκείνους τοῖς ταῦτα μελεῖσθαι ἐχρήστο Φί-
 λους· ὡδὲ ἴεχων γνώμης, ἦκεν εἰς ἀσίαν
 ἀπὸ νικομηδείας· καὶ συζηνόμην· ἐκείσε
 ταῖσιν, παροσημότερον περὶ ταῦτα γέγο-
 νεν· ἐπεὶ ἡ γαλλῶν ὁ αὐτὸς ἀδελφὸς καίσαρ
 καίσαρ, μισυθείς νεώτερον ἀντρέθη,
 ὑπολαβὼν κωνσάντιον καὶ αὐτὸν ἐρωθεῖ βα-
 σιλείας κατέχεσθαι, ὑπὸ φυλακῆς εἰ-
 χροτο ἰσαίτησιν δὲ αὐτὸν ἐνσεβείας
 τῆς γαμειῆς κωνσάντιος, ἰσαίτησιν ἀμει-
 νῶν, ἀπεδήμησεν εἰς ἀθήνας· παροφάσει
 μὴ τῶν ἐλλωικῶν πόνων ἢ παιδευτεριῶν·
 ὡς ἡ λέγουσι κοινωσόμενοι τοῖς ἐκείσε μάν-
 τασιν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν μελακαλεσάμενοι
 ἢ αὐτὸν ἐνθένδε κωνσάντιον, καίσαρα κα-
 τεστησε· κατεστησε τὸ αὐτὸ παρὸς γάμον
 κωνσάντιον τῷ αὐτῷ ἀδελφῷ, ἰσαίτη
 παρὸς δύοσι γαλάτας ἀπέπομφεν· οἱ γὰρ
 βαρβαροὶ, εἰς αὐτὸς παρὸς κτ' μαγνη-
 τῆς ἐμειδῶσάτο εἰς συμμαχίαν, εἰδὲν
 ἰσαίτη· εἰς τὸ γρόμην, εἰδὲν γαλάτας
 ἦκεν· ἐπεὶ ἡ ἐτι νεῶν, τοῖς ἐπομένοις
 αὐτῷ στρατηγῶσι τὰ στρατῶνα ἐπέτερε· τῶν
 ἢ ἰσαίτην, αὐτὸς ὡς ἐνὶ ὁ καίσαρ
 τὸ πολέμου παροφάσει καὶ εἰδὲν στρατῶνα
 παροφάσει παρὸς τὴν μάχην κατέστη-
 σεν, ἀλλως τὸ ἰσαίτην παροφάσει
 καὶ ἰσαίτην μιστὸν τάξας ἐκάστω βαρβαρον
 ἀναρῶντι· κωνσάντιον δὲ τοῖς στρατῶ-
 ναῖς ἐπέτερε γρόμην, εἰδὲν κωνσάν-
 τιον τῶν στρατηγῶν ἰσαίτην· ἰσαίτην
 δὲ ἐτέρε, συμβαλὼν τοῖς βαρβάροις, κα-
 τὰς ἐπὶ τῶν ἢ περὶ αὐτῶν παροφάσει
 μάντων, ἢ ἰσαίτην κωνσάντιον παροφάσει
 μάντων, μελακαλεσάμενοι σφῶς ἐπὶ τὴν ῥωμαίων

A calamitatum metu affliguntur, melio-
 ris fortunæ spe illectus, Maximum in fa-
 miliaritatem suam adscivit. Quibus
 Imperatori nuntiatis, timore percussus
 comam rasit, & monasticum vivendi ge-
 nus simulavit: clam veto Gentilium su-
 perstitionem amplexus est. Posthæc jam
 virilem ingressus ætatem, promptius ad
 hæc ferti, ea que agere cæpit. Artem igitur,
 si qua illa est, quæ res futuras
 prædicit, ingenti admiratione suspicere,
 ejusque notitiam necessariam sibi esse
 existimans, experimentum cepit earum
 rerum quæ Christianis interdictæ
 sunt. Ex eo tempore eos qui artem
 istam profiterentur, in amicorum habu-
 it numero. Cum igitur eo animo es-
 set, relicta Nicomediâ in Asiam perrexit,
 & cum ejusmodi vitis illic congregatus,
 ardentiore studio in eas artes incubuit.
 Cæterum cum frater ipsius Gal-
 lus Cæsar res novas moliri delatus, eam-
 que ob causam interfectus fuisset, suspi-
 catus Constantius Julianum quoque im-
 perandi cupiditate ardere, sub custodia
 eum tenuit. Verum cum Eusebia
 uxor Constantii pro illo deprecata esset,
 ipse veniam à Constantio impetratâ,
 Athenas profectus est: specie quidem,
 ut Græcas disciplinas perdisceret, &
 scholas frequentaret: re vera tamen, ut
 C Vates illic degentes de rebus suis consu-
 leret. Verum paulo post Constantius
 eum inde accersitum, Cæsarem renun-
 tiavit: desponsaque ei Constantia
 sorore sua, cum in Gallias misit. Et-
 enim Barbari, quos ipse paulo antea
 ad auxilium sibi ferendum contra Ma-
 gnetium mercede conduxerat; cum
 nullum sui usum in eo bello præbuis-
 sent, Gallos populabantur. Et quo-
 niam Julianus adhuc juvenis erat, du-
 cibus ipsum comitantibus, rerum cu-
 ram commisit Constantius. Qui cum
 segnius agerent, ipsemet Cæsar pro
 virili parte belli curam suscepit: &
 D milites ad pugnandum alacriores red-
 didit, cum aliis modis eos incitando
 ut periculis sese objicerent, tum cer-
 ta mercede proposita ei qui Barbarum
 interfecisset. Quam ob causam ac-
 ceptus militibus, ducum suorum desi-
 diam Constantio per literas indicavit.
 Altero igitur Magistro militum misso,
 cum Barbaris congressus, rem feliciter
 gessit. Cumque illi legatos de pace
 misissent, & literas ostenderent Constan-
 tii, quibus ipsos in Romanorum ditione

evocayerat, ipse legatum qui ea de re A venerat, dimittere de industria cunctatus, magnam hostium multitudinem inopinatò adortus devicit. Ajunt porro Constantium insidias Juliano struentem, Bellum istud ei gerendum commisisse: quod tamen mihi nequaquam videtur probabile. Nam cum ei liceret, illum ne Casarem quidem initio facere, quid causæ est cur fecerit, cur sororem suam illi in matrimonium dederit, cur de Ducum desidia conquerenti morem gesserit, & eorum loco alium strenuum miserit ut victoriam de B ga illum animo affectus fuisset? verum ut equidem conjicio, initio quidem Constantius cum eum benevole complecteretur, Casarem nuncupavit. Sed postquam præter ipsius sententiam Augustus renuntiatius esset; ceu metu, eo quod ipsum ac fratrem adhuc adolescentés injuria affecerat; ceu invidia, ut videtur, impulsus, eo quod parem ipsi honoris gradum consequutus esset, Barbarorum qui Rhenum accolunt operâ, insidias ei comparavit. Verum de his rebus alii aliter sentiunt.

γῆν, ἐπίτηδες ἀποπέμψαι μελήσας τὸν τὰ
δε πρὸς ἐβδόμενον, ἀδοκίμως τὰ πλῆθει τῶν
πολεμίων ἐπελθὼν, ἐνίκησε λέγεται ὁ καί-
σαρην ἐπιβλεπούσα αὐτὰ, τῆτον ἐπιπέμψαι
τὸν πόλεμον ἐμοὶ ὃ ἔπιθάνον εἰναίτερο δο-
κεῖ· ὃ γὰρ ἔξῃ μὴ ὃ καίσαρα τὴν δόξαν
ποιεῖν αὐτὸν, τί κ' ἐποίησε, καὶ τὴν ἀδελφὴν
δὲ γαμήτην, ἃ μεμφομένω πρὸς τῶν βαρ-
βάρων στρατηγῶν ὑπέκχεε, καὶ ἀπεδῶκεν αὐτῶν
τῶν δὲ ἀπέσειλεν, ὅπως καθαρῶς τὸν
πόλεμον, εἰ μὴ φίλῳ ἐτύγχανεν ἀλλ' ὡς
συμβάλλω, τὴν μὴ δόξαν εὖνος ὡν ἀπὸ καί-
σαρην, καίσαρα κατέσειλεν· ἐπεὶ ὁ ἀπὸ
γνώμην αὐτῆς σεβαστὸς ἀνεκρύχθη, ἢ ἀ-
διδῶς ἀπὸ ὡν αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν νέεσθαι
λας ἠδίκησεν, ἢ φθονῶν, ὡς εἰκόσ, ἐπὶ τῆ ὁμο-
πρῆ, ἐπέβλεπεν αὐτὰ δια τῶν παρὰ τῶν
ῤῥῆνον βαρβάρων· ἀλλὰ τὰ δὲ μὲν, ἀλλὰ
ἄλλως δοκεῖ.

CAPUT III.

Κεφ. γ'.

*Quomodo Julianus ad Imperium inductus,
res Christianorum sensim labefactare, &
Gentilium superstitionem callide
instaurare cepit.*

ὅτι κατὰ τὰς εἰς τὴν βασιλείαν Ἰουλιανῶν, ἕρμα ποῦ τὸ
χριστιανῶν ἀνακινῆν ἤρξατο, καὶ τὸν Ἰουλιανῶν τοῦ
τὸς εἰσῆγειν.

VBi vero solus Imperio potitus est, in Orientis quoque partibus Gentilium templa aperuit. Et ea quidem quæ neglecta fuerant sarciri; everta vero refici; & aras extrui jussit. Multaque eis vestigalia constituit. Priscos etiam ritus, & patrias urbium ceremonias ac sacrificia renovavit. Ipse palam ac publice diis immolans, victimas ac libamenta offerens, eos qui istarum rerum studiosi essent, in honore habebat. Sacrorum præterea initiatoribus, Flamini- bus, Hierophantis, & simulacrorum ministris pristinos honores restituit; & quæ à superioribus Imperatoribus in eorum gratiam constituta fuerant confirmavit; immunitatem quoque à functionibus publicis, & ab aliis oneribus, sicut antea habuerant, iis decrevit. Ad hæc annonas ædituis templorum ablatas, reddidit. Iussitque ut à cibis abstinerent, &

Ἐπεὶ ὁ μόνῳ εἰς τὴν βασιλείαν κατέ-
ση, καὶ ἀνα τὴν ἑω τὰς ἐλλομῆς κατὰ
ἀνέωξε· καὶ τὰς ἡμελημένους ἐπικουράσας
τὰς ὁ καθαρῶν ἀναπέδωκε, καὶ τὰς βαρ-
βάρων ἀνίστασθαι πρὸς τὰς· ἃ πολλὰς αὐτῶν
εἶδες φόρας· ἔθη τὴ παλαιὰ καὶ τὰ παρὰ τῶν
πόλεων, καὶ τὰς θυσίας ἀνανέωσεν αὐτῶν
ἀναφανδὸν δημοσίᾳ ἔθνε καὶ ἑσπεύσε, καὶ τὰ
πρὸς τὰ τὰ ἀπεδῶκεν εἰς πολλὰ τῶν
ἐποιεῖτο μύσαις τε καὶ ἱεροῦσιν, ἱεροφάνταις
τε καὶ τοῖς τῶν ξοάνων θεραπεύταις, τὰς τε
λαϊὰς πρὸς ἀπέδωκε καὶ τὰ τῶν παρὰ
δὲν βασιλείων νενομοθέτημένα ἐπ' αὐτῶν
ἐκύρωσε· λειψργῶν τε, ἃ τῶν ἀλλοτρίων
πρὸς εἶχον, τὴν ἀτέλειαν ἐπέψηφισατο καὶ τὰ
ἀφαιρέθεν τῶν νεωκόρων σὺν ἱερέσιν ἀπέδωκε
καὶ καθαρῶς εἶναι ἀπὸ τῶν φθῶν διεκείνηται.